

تهاجم اسرائیل به غزه از نظر اقتصادی چه سودی برای شرکت های اسلحه سازی ایالات متحده دارد؟

جنگ کسب و کار ماست

سید علی مددزیدی

جنگ رژیم اسرائیل در غزه از زمان آغاز آن در اکتبر ۲۰۲۳، به یکی از پرسودترین درگیری های برای شرکت های بزرگ تسلیحاتی آمریکایی تبدیل شده است. در حالی که غزه ویران می شد و صدها هزار غیرنظامی با مرگ و گرسنگی روبه رو بودند، کارخانه های اسلحه سازی در چندین ایالت آمریکا با بیشترین ظرفیت خود کار می کردند تا تقاضاهای فزاینده نظامی رژیم عبری را تأمین کنند.

از هفتم اکتبر ۲۰۲۳ و عملیات نظامی گسترده اسرائیل علیه غزه که پس از آن آغاز شد، واشنگتن سریعاً یک پل تسلیحاتی بی سابقه ایجاد کرد که شامل مهمات با هدایت دقیق، موشک های دوربرد، هواپیماهای جنگنده و تجهیزات میدانی بود. در حالی که کمک های نظامی سالانه معمول به اسرائیل حدود ۳۳ میلیارد دلار است، این رقم در سال ۲۰۲۴ دو برابر شد و به ۶۸ میلیارد دلار تأمین مالی مستقیم رسید، بدون احتساب انواع دیگر حمایت های غیرنقدی مانند پشتیبانی لجستیکی، آموزش یا هماهنگی اطلاعاتی.

سخنگوی وزارت خارجه آمریکا گفت: «دولت ترامپ همچنان به حق اسرائیل در دفاع از خود پایبند است» و افزود: «واشنگتن در حال حاضر یک تلاش منطقه ای را برای پایان دادن به جنگ از طریق ترتیبات امنیتی دائمی رهبری می کند.» اما با وجود صحبت از «پایان احتمالی» درگیری، داده های «پنتاگون» نشان می دهد خطوط تولید در کارخانه های اسلحه سازی آمریکا آرام نشده و قراردادهای تأمین تا سال ۲۰۲۹ ادامه دارد؛ به این معنا که جریان ارسال سلاح به سرزمین های اشغالی حتی پس از توقف درگیری هانیز ادامه خواهد داشت.

بزرگ ترین بهره بردار کیست؟

شرکت «بوئینگ» در صدر فهرست سودبرندگان از جنگ قرار دارد، پس از آنکه یک قرارداد تاریخی به ارزش ۱۸٫۸ میلیارد دلار برای فروش جنگنده های ارتقایافته «F-۱۵» به رژیم اسرائیل دریافت کرد که انتظار می رود چهار سال بعد تحویل داده شوند. همچنین این شرکت قراردادهای اضافی به ارزش ۷٫۹ میلیارد دلار برای تأمین بمب های هدایت شونده و سامانه های تسلیحاتی مرتبط با آن برای تل آویو به دست آورده است. این قراردادها به تنهایی جهشی عظیم نسبت به تعهدات پیشین رژیم اسرائیل با «بوئینگ» به شمار می روند؛ تعهداتی که طی یک دهه کامل ۱۰ میلیارد دلار فراتر نرفته بود.

اما شرکت های «نورثروپ گرومان»، «لاکهید مارتین» و «جنرال داینامیکس»، قراردادهایی تخصصی برای قطعات یدکی جنگنده ها، موشک های دقیق و گلوله های ۱۲۰ میلی متری تانک که در تانک های مرکاوا استفاده می شود، دریافت کردند. در کنار این موارد شرکت «کاترپیلار» از تقاضای گسترده برای بولدوزرهای زرهی «D9» بهره مند شد. ماشین آلاتی که ارتش رژیم اسرائیل به طور گسترده برای تخریب خانه ها و زیرساخت های غزه از آن ها استفاده می کند. داده های «سازمان همکاری امنیتی دفاعی» آمریکا نشان می دهد که بخش عمده قراردادهای مهمات هوایی و جنگنده های تهاجمی متمرکز است،

نمایندگانی که به عنوان حامی رژیم عبری طبقه بندی شدند، در آخرین انتخابات خود به طور متوسط حدود ۱۲۵۰۰۰ دلار دریافت کردند، در حالی که کسانی که از فلسطین حمایت کردند، به طور متوسط حدود ۱۸۰۰۰ دلار دریافت نمودند

جنگ به عنوان فرصت اقتصادی

جنگ صرفاً یک نبرد نظامی نبوده، بلکه سکویی اقتصادی برای بخش صنایع دفاعی آمریکانیز به شمار می آید؛ بخشی که در سال های اخیر با چالش هایی مربوط به زنجیره تأمین و اعتصاب های کارگری روبه رو بود. «بوئینگ» در گزارش سالانه ۲۰۲۴ خود تأیید کرد بخش دفاعی اش «با تقاضای قوی از سوی دولت هایی روبه رو است که در سایه تهدیدهای فزاینده، امنیت و فناوری دفاعی را در اولویت قرار داده اند.» در همین حال، «لاکهید مارتین» افزایش ۱۳ درصدی درآمد بخش موشکی خود را ثبت کرد و تنها طی یک سال، درآمد آن را به ۱۲۷ میلیارد دلار رساند.

حتی شرکت «اوشکوش» که تولیدکننده خودروهای تاکتیکی نظامی است، اعلام کرده سفارش های رژیم خط تولیدی رانچات داد که سال گذشته درآستانه تعطیلی قرار داشت. همچنین گروه ایتالیایی «لئوناردو» که واحد آمریکایی آن به فروش تریلرهای نظامی به رژیم اسرائیل می پردازد، در گزارش مالی اخیر خود تأکید کرد «تداوم دو جنگ در اوکراین و اسرائیل، ثبات فروش های بین المللی این شرکت را برای سال ۲۰۲۵ تضمین می کند.»

کنگره یا جاده صاف کن

این پشتیبانی های تسلیحاتی بی انتها بدون حمایت های قانونی از سوی کنگره و دیگر نهادهای ذی ربط در ایالات متحده امکان پذیر نبوده است و نخواهد بود. خالی از لطف نیست نگاهی به یک نظرسنجی از نمایندگان کنگره بیندازیم. ۹۳٪ خواستار حمایت نظامی یا مالی آمریکا از رژیم اسرائیل شدند و ۸۱٪ از واکنش رژیم حمایت کردند. آیا این ارقام سنگین در جهت حمایت از رژیم را باید یک امر وجدانی تلقی کنیم یا باید در نقطه دیگر دری منشأ باشیم؟ داده های کمپین های انتخاباتی نشان می دهد اعضای کنگره که در آغاز جنگ غزه بیشتر از رژیم عبری حمایت می کردند، در طول آخرین انتخابات خود به طور متوسط بیش از ۱۰۰ هزار دلار بیشتر از لابی های مالی طرفدار رژیم دریافت

کردند. روشن است که این پول پاشی به صورت مساوی انجام نشده؛ نمایندگان که به عنوان حامی رژیم عبری طبقه بندی شدند، در آخرین انتخابات خود به طور متوسط حدود ۱۲۵۰۰۰ دلار دریافت کردند، در حالی که کسانی که از فلسطین حمایت کردند، به طور متوسط حدود ۱۸۰۰۰ دلار دریافت نمودند.

کاسه و کوزه شکسته

یکی از عواملی که ظرفیت این را دارد تا کاسه و کوزه این مبادلات را تا حدودی با اختلال مواجه کند، مباحث حقوق بشری است. با وجود آنکه میلیاردها دلار جاری شده از طریق قراردادهای تسلیحاتی، بخشی از رونق صنعتی آمریکا را نشان می دهد، بُعد انسانی و سیاسی این معادله در داخل و خارج ایالات متحده محل بحث گسترده است. بنابر اعلام وزارت بهداشت غزه، جنگ به کشته شدن بیش از ۶۸ هزار نفر انجامیده است که حدود ۱۸ هزار نفر از آنان کودک بوده اند.

در زمانی که واشنگتن بخش بزرگی از این فروش های تسلیحاتی را با پول مالیات دهندگان آمریکایی تأمین می کند، برخی مؤسسات مالی غربی اقداماتی اعتراضی در پیش گرفته اند؛ چنانکه سه صندوق نروژی سرمایه گذاری خود را از شرکت هایی مانند «کاترپیلار»، «اوشکوش» و «پلنتیر» به دلیل استفاده از محصولاتشان در عملیات غزه خارج کردند. همچنین صندوق بازبستگی هلند سهم ۴۴ میلیون دلاری خود در «کاترپیلار» را به همین دلایل فروخت. آلمان در اوت ۲۰۲۵ اعلام کرد که تمام مجوزهای صادرات سلاح به رژیم اسرائیل برای استفاده در غزه را متوقف می کند. در همین حال شرکت های فناوری آمریکایی نیز تحت فشارهای داخلی قرار گرفتند، به طوری که «مایکروسافت» دسترسی وزارت دفاع اسرائیل به برخی خدمات ابری خود را محدود کرد.

هوش مصنوعی در میدان

در کنار تسلیحات سنتی، جنگ صحنه ای برای گسترش همکاری در حوزه های هوش مصنوعی و نظارت دیجیتال نیز بود. شرکت «پلنتیر» که متعلق به میلیاردر محافظه کار، پیتر تیل است اوایل سال ۲۰۲۴ وارد شراکت با وزارت دفاع رژیم شد. هنگامی که این شرکت بابت استفاده از فناوری هایش در عملیات بمباران مورد انتقاد قرار گرفت، مدیرعامل آن، الکس کارپ پاسخ داد افرادی که کشته شده اند «اغلب تروریست بوده اند» بنابر توصیف او. اسرائیل پیش از جنگ نیز با «گوگل»، «آمازون» و «مایکروسافت» قراردادهایی برای ارائه خدمات پیشرفته رایانش ابری امضا کرده بود و این شرکت ها با اعتراضات فزاینده کارکنان خود روبه رو شدند که خواستار توقف همکاری نظامی بودند. نکته متناقض اینجاست که برخی از همین شرکت های آمریکایی که به اسرائیل سلاح می فروشند، در برنامه های کمک رسانی به غزه نیز مشارکت دارند؛ چنانکه وزارت خارجه آمریکا ۳۰ میلیون دلار به «بنیاد انسان دوستانه غزه» که توسط مشاور پیشین دولت ترامپ، جانی موراداره می شود، اختصاص داد تا کار توزیع کمک ها در داخل غزه را هماهنگ کند.